

Sygn. akt V U 188/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Adrianna Mongiallo

Protokolant: star. sekr. sądowy Klaudia Treter

po rozpoznaniu w dniu 10 maja 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku Ł. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o wysokość emerytury i o wysokość kapitału początkowego

na skutek odwołania Ł. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 05 stycznia 2016 r.

znak (...)

oddala odwołanie

sygn. akt V U 188/16

UZASADNIENIE

Decyzją z 5 stycznia 2016r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił wnioskodawczyni Ł. M. przeliczenia kapitału początkowego i emerytury z uwzględnieniem waloryzacji kwartalnej kapitału początkowego za I kwartał 2010r. podnosząc, że waloryzacja ta nie obejmuje osób, które nabyły prawo do świadczenia w czerwcu.

Wnioskodawczyni w odwołaniu od powyższej decyzji zarzuciła, że organ rentowy w zaskarżonej decyzji niezasadnie zaniżył jej wysokość świadczenia, nie stosując waloryzacji kwartalnej za I kwartał 2010r. Domagała się zmiany decyzji.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podnosząc argumenty zawarte w uzasadnieniu decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni Ł. M. urodziła się (...)

Decyzją z 8 października 2010r. wnioskodawczyni została przyznana emerytura od (...), tj. od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego. Wysokość świadczenia obliczona została zgodnie z art. 183 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Emerytura ubezpieczonej obliczona na podstawie art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wyniosła kwotę 910,26 zł, a ustalona zgodnie z art. 26 kwotę 565,27 zł. Podstawę obliczenia emerytury według zasad określonych w art. 26 stanowiła kwota składek zaewidencjonowanych na koncie

ubezpieczonego z uwzględnieniem ich waloryzacji w wysokości 22034,35 zł oraz kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego ustalona na 117871,20 zł. Wobec powyższego emerytura ubezpieczonej obliczona zgodnie z art. 183 wyniosła 806,76 zł, na którą składało się 70 % emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej oraz 30 % emerytury obliczonej na podstawie art. 26.

Od powyższej decyzji wnioskodawczyni złożyła odwołanie, kwestionując wysokość przyznanej emerytury. Zostało ono prawomocnie oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Legnicy z 20 stycznia 2011r. w sprawie o sygn. akt V U 1246/10.

W związku ze zmianami przepisów, wskutek kolejnych wniosków ubezpieczonej, wartość kapitału początkowego podlegała ponownemu ustaleniu w decyzjach organu rentowego, ostatnio decyzją z 8 lipca 2015r., w której ustalono ją na 72550,17zł. W związku z ostatnią korektą wartości kapitału początkowego, decyzją z 14 lipca 2015r. organ rentowy przeliczył wnioskodawczyni emeryturę. Ustalając wysokość świadczenia w oparciu o art. 26 ustawy emerytalnej, na potrzeby zastosowania art. 183 tej ustawy, przyjęta została kwota składek zaevidencjonowanych na koncie ubezpieczonego z uwzględnieniem ich waloryzacji w wysokości 22034,35 zł oraz kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego po korekcie ustalona na 172418,46 zł.

Ustalając wartość zwaloryzowanego kapitału początkowego, organ rentowy dokonał rocznych waloryzacji za okres od 1999r. do 2009r. Wyliczając kwotę zwaloryzowanych składek, organ rentowy przyjął kwoty po dokonaniu ostatniej waloryzacji rocznej za rok 2008 i waloryzacji kwartalnej za II, III i IV kwartał 2009r.

Dnia 17 grudnia 2015 r. wnioskodawczyni zakwestionowała ustaloną przez ZUS w kolejnych decyzjach wartość kapitału początkowego i w związku z tym także wysokość świadczenia, domagając się ich przeliczenia z uwzględnieniem kwartalnej waloryzacji kapitału początkowego za I kwartał 2010r. i wyliczenie jego zwaloryzowanej wartości w wysokości 187642,93 zł.

Decyzją z 5 stycznia 2016r., po rozpoznaniu w.w. wniosku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił przeliczenia kapitału początkowego oraz emerytury w sposób wskazany przez wnioskodawczynię.

d o w ó d : - akta ubezpieczeniowe wnioskodawczyni;

- informacja ZUS z 10.03.2016 r. z załącznikami, k. 14-21 .

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

W przedmiotowej sprawie stan faktyczny nie był sporny, rozstrzygnięcia wymagała natomiast interpretacja przepisów art. 25, 25a, 173 ust. 4, 5 i 5a oraz 185 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2015r. poz. 748), a w szczególności czy wartość kapitału początkowego wnioskodawczyni powinna uwzględniać jego waloryzację kwartalną za I kwartał roku 2010.

Zasady wyliczania wysokości emerytury przysługującej wnioskodawczyni, w uwagi na datę jej urodzenia, zawarte są w art. 183 ustawy emerytalnej, który ma charakter przejściowy i dotyczy ustalenia wysokości emerytur przyznanych osobom, które powszechny wiek emerytalny ustalony w art. 24 ustawy emerytalnej osiągnęły w latach 2009-2014. Wyliczenie tam wskazane ma charakter mieszany, gdyż częściowo świadczenie oblicza się na tzw. starych zasadach, według art. 53 ustawy emerytalnej, a częściowo na nowych, według art. 26 tej ustawy. Art. 26 wymaga zaś do obliczenia emerytury ustalenia wysokości kapitału początkowego. Podstawę obliczenia emerytury na tzw. nowych zasadach, zgodnie z art. 25 tej ustawy stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zaevidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia na dzień zgłoszenia wniosku o podjęcie wypłaty emerytury (art. 26 ust. 1 ustawy emerytalnej).

Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, na dzień 1 stycznia 1999r. ustala się kapitał początkowy.

Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (art. 173 ust. 2). Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (art. 173 ust. 3).

W myśl art. 174 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Ustępy 4–5a art. 173 ustawy emerytalnej regulują zasady waloryzacji kapitału początkowego. Zgodnie z nimi, pierwszej waloryzacji kapitału początkowego dokonuje się od 1.06.2000r. przez pomnożenie tego kapitału wskaźnikiem wzrostu przeciętnego wynagrodzenia z 1999r., pomniejszonego o naliczone i potrącone od ubezpieczonego składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe, w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia za 1998 r. Drugiej waloryzacji przeprowadzanej od 1.06.2001r. dokonuje się na zasadach określonych w art. 25 ust. 3–5, 9 i 10 oraz w art. 25a ustawy emerytalnej. Natomiast trzeciej waloryzacji przeprowadzanej od 1.06.2002r. oraz kolejnych dokonuje się na zasadach określonych w art. 25 ust. 3–8 i 10 oraz w art. 25a tej ustawy.

W świetle art. 25 ust. 3 ustawy, składki podlegają w pierwszym rzędzie waloryzacji rocznej, od dnia 1 czerwca każdego roku, poczynając od waloryzacji za 2000 rok. Zgodnie z art. 25 ust. 4 ustawy, mechanizm waloryzacji ma charakter narastający i oznacza dodawanie kwoty wynikającej z poprzedniej waloryzacji i kwoty składek za dany rok oraz podwyższenie tak uzyskanej sumy wskaźnikiem waloryzacji (pomnożenie jej przez wskaźnik waloryzacji). Wskaźnik waloryzacji jest równy wskaźnikowi cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w roku kalendarzowym poprzedzającym termin waloryzacji w stosunku do poprzedniego roku powiększonemu o wzrost realny sumy przypisu składek na ubezpieczenie emerytalne w roku kalendarzowym poprzedzającym termin waloryzacji w stosunku do roku poprzedniego. Uzupełniająco art. 25a przewiduje waloryzację kwartalną kwoty składek na ubezpieczenie emerytalne zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią waloryzację.

W myśl art. 25a ust. 1 przy ustalaniu wysokości emerytury kwota składek na ubezpieczenie emerytalne zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią waloryzację, o której mowa w art. 25, jest waloryzowana kwartalnie.

W przypadku ustalania wysokości emerytury:

- 1) w pierwszym kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za trzeci kwartał poprzedniego roku;
- 2) w drugim kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za czwarty kwartał poprzedniego roku;
- 3) w trzecim kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za pierwszy kwartał danego roku;
- 4) w czwartym kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za drugi kwartał danego roku (art. 25a ust. 2).

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z 6 października 2015r. (III UZP 9/15), zasady waloryzacji z art. 25 i 25a ustawy emerytalnej w praktyce oznaczają, że podstawę obliczenia emerytury będzie zawsze stanowić suma składek po ostatniej waloryzacji rocznej powiększona o poddane waloryzacji kwartalnej składki należne za dalszy

okres do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc początkujący wypłatę. Bezsparnie wypłata emerytury przysługiwała wnioskodawczyni od 21 czerwca 2010r. i na ten miesiąc ustalana była wysokość świadczenia. Mechanizm waloryzacji emerytur przyznanych w czerwcu danego roku, wskazany przez Sąd Najwyższy w powyższym orzeczeniu przedstawia się następująco w sytuacji odwołującej: zgodnie z art. 25 ust. 4 ustawy emerytalnej waloryzacji (rocznej) podlega kwota składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego na dzień 31 stycznia roku, za który jest przeprowadzana waloryzacja, powiększona o kwoty z tytułu przeprowadzonych waloryzacji. Oznacza to, że skoro ostatnią waloryzacją roczną dla świadczenia wnioskodawczyni jest waloryzacja roczna za 2009r., zatem podlegają jej składki zaewidencjonowane na koncie na dzień 31 stycznia 2009r. W wyliczeniu składek uwzględnione są więc waloryzacje roczne za 2000r., 2001r., 2002r., 2003r., 2004r., 2005r., 2006r., 2007r. i 2008r., natomiast za II, III i IV kwartał 2009r. dokonywana jest waloryzacja kwartalna - zgodnie z art. 25a ustawy emerytalnej.

Jeśli zatem wysokość emerytury ustalana jest w czerwcu 2010r., na podstawie jej obliczenia składa się suma:

1) kwoty składek ustalonej po ostatniej rocznej waloryzacji przeprowadzonej 1 czerwca 2010r. (tj. kwoty zwaloryzowanych składek należnych do końca 2009 roku);

2) nominalnej kwoty składek należnych za okres od 1 stycznia 2010 r. do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc wypłaty emerytury, które w świetle art. 25a ust. 1 ustawy nie podlegają waloryzacji kwartalnej, a jednocześnie nie zostaną objęte kolejną waloryzacją roczną przypadającą dopiero na dzień 1 czerwca 2011 r.

Mechanizm ten znajduje odpowiednie zastosowanie do waloryzacji kapitału początkowego, z tym zastrzeżeniem, że instytucja kapitału początkowego jest związana z odmiennymi od dotychczasowych zasadami ustalania emerytury, którą oblicza się na podstawie sumy składek zgromadzonych na indywidualnym koncie emerytalnym w całym okresie ubezpieczenia. Ponieważ składki ewidencjonowane są na kontach ubezpieczonych dopiero od dnia 1 stycznia 1999r., zachodziła potrzeba uwzględnienia i skonkretyzowania okresów podlegania ubezpieczeniu przed tą datą, co znalazło odzwierciedlenie w formule kapitału początkowego. Kapitał początkowy stanowi odzwierciedlenie hipotetycznych składek na ubezpieczenia społeczne odprowadzanych przed ich indywidualnym ewidencjonowaniem na koncie ubezpieczonego, a zarobki z okresu przed dniem 1 stycznia 1999r. są stałe i nie podlegają przyrostowi z tytułu składek płaconych po tym dniu. Stąd też ostatnią waloryzacją kapitału początkowego jest waloryzacja roczna przeprowadzona 1 czerwca 2010r. za 2009r.

Błędne zatem jest stanowisko wnioskodawczyni, domagającej się przyjęcia do obliczenia emerytury kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego, którego wartość miałaby uwzględniać waloryzację kwartalną za I kwartał 2010r. Sposób wyliczenia wartości kapitału początkowego, reprezentowany przez wnioskodawczynię nie ma podstawy prawnej w wyżej wskazanych przepisach ustawy emerytalnej.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd na podstawie powołanych wyżej przepisów i art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako niezasadne.